

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
02.01.2023. – 06.01.2023.

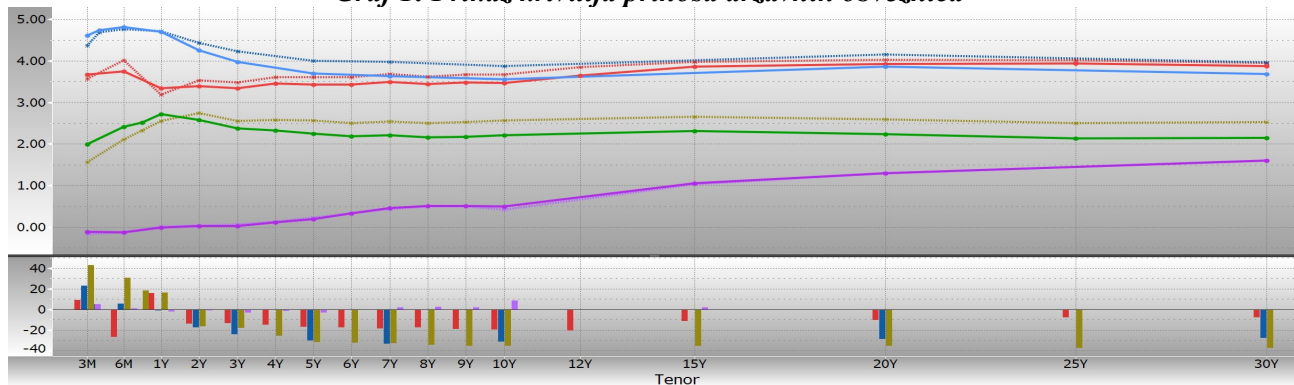
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23
2 godine	2.76	2.58	4.43	4.25	3.58	3.44	0.04	0.03
5 godina	2.58	2.25	4.00	3.70	3.62	3.45	0.23	0.20
10 godina	2.57	2.21	3.87	3.56	3.67	3.47	0.42	0.51

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	30.12.22	6.1.23	
3 mjeseca	1.780	2.022	↗
6 mjeseci	2.103	2.409	↗
1 godina	2.600	2.739	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 06.01.2023. godine (pune linije) i 30.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su, s izuzetkom četvrtka, svakodnevno bilježili pad tokom prošle sedmice, pri čemu su najveće promjene zabilježene na srednjem i krajnjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 18 i 36 baznih poena. Prinosi italijanskih obveznica su smanjeni između 28 i 49 baznih poena. Najveći uticaj na izraženi pad prinosa imali su objavljeni podaci o inflaciji za decembar prošle godine, a koji su za nekoliko najvećih članica eurozone zabilježili uglavnom pad iznad očekivanja. Na kraju sedmice objavljen je podatak da je i na nivou eurozone došlo do većeg pada stope inflacije od očekivanog na nivo od 9,2%, što predstavlja najniži nivo od augusta. Iako je u istom mjesecu temeljna stopa inflacije nastavila da bilježi rast na novi rekordno visok nivo od 5,2%, te uprkos izjavama zvaničnika ECB o potrebi da se nastavi sa povećanjem kamatnih stopa, tržišni učesnici su smanjili očekivanja vezano za dalje povećanje kamatnih stopa ove institucije. Na kraju prošle sedmice očekivanja za dodatna povećanja do polovine tekuće godine su smanjena na oko 143 bazna poena u poređenju sa 155 baznih poena na početku sedmice. Pored podataka o stopi inflacije na kraju sedmice bitan uticaj na tržišna kretanja imali su i pozitivni podaci koji su objavljeni za tržište rada u SAD.

Predsjednica ECB Lagarde je signalizirala dalja povećanja kamatnih stopa, te izjavila da bi bilo čak i gore ukoliko se dozvoli da inflacija ostane ukorijenjena. Član UV ECB Nagel dao je sličnu izjavu, te upozorio

da je „došlo do značajnog povećanja u dugoročnim inflatornim očekivanjima“. Njegov kolega Kazaks je izjavio da smatra da bi ECB mogla „značajno“ povećati kamatne stope na naredne dvije sjednice u februaru i martu. Član UV ECB Centeno posljednje podatke o padu inflacije opisao je kao „prilično pozitivne“, ali je dodao da troškovi kreditiranja još uvijek moraju nastaviti da se povećavaju. Član UV ECB De Galtou je izjavio da bi ECB trebalo da okonča povećanja kamatnih stopa „do ljeta“, a da se onda pripremi da zadrži iste potencijalno duži period. Dodao je da je isuviše rano da se utvrdi gdje bi vrhunac kamatnih stopa trebao da bude.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikatori		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	9,5%	9,2%	10,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	DEC	5,1%	5,2%	5,0%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	DEC	10,2%	9,6%	11,3%
4.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	DEC	7,3%	6,7%	7,1%
5.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	DEC	-	10,2%	10,6%
6.	Stopa inflacije – Holandija (prelim.)	DEC	-	11,0%	11,3%
7.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	DEC	12,3%	12,3%	12,6%
8.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	NOV	27,5%	27,1%	30,5%
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	DEC	48,8	49,3	47,8
10.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	NOV	-5,8%	-11,0%	-3,3%
11.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	NOV	7,5	10,8	6,8
12.	Odnos duga i GDP-a Italija (kvartalno)	III kvartal	-	5,5%	5,9%
13.	Maloprodaja – EZ (G/G)	NOV	-3,1%	-2,8%	-2,6%
14.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	NOV	-5,9%	-5,7%	-6,5%
15.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	NOV	-5,1%	-5,2%	-5,4%
16.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	DEC	94,7	95,8	94,0
17.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	DEC	-22,2	-22,2	-23,9
18.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	DEC	5,6%	5,5%	5,5%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španija (u '000)	DEC	-	-43,7	-33,5

SAD

Prinosi na američke obveznice su tokom protekle sedmice zabilježili smanjenje između 18 i 31 baznih poena pod uticajem objavljivanja ekonomskih indikatora, djelimično vezanih za tržište rada, te za proizvodni i uslužni sektor, kao i objavljivanja zapisnika sa posljednje sjednice FOMC-a.

Naime, u zapisniku je navedeno da su kreatori monetarne politike još uvijek fokusirani na kontrolu tempa povećanja cijena koji prijete da će biti veći od očekivanja, ističući i zabrinutost zbog bilo kakve „pogrešne percepcije“ na finansijskim tržištima da njihova predanost u borbi protiv inflacije slabi. Zvaničnici su takođe istakli da su postigli značajan napredak tokom prošle godine u povećanju kamatnih stopa kako bi uticali na smanjenje inflacije. Većina kreatora je naglasila potrebu da se zadrži fleksibilnost i više opcija kada se monetarna politika pomjera na restriktivniji nivo, ukazujući na to da bi zvaničnici mogli da se odluče na povećanje kamatne stope za 25 baznih poena na sastanku u februaru, ali su takođe ostavili otvorenu opciju za veća povećanja od predviđenih ukoliko inflacija nastavi da raste. Istovremeno, zamjenica direktorice MMF-a Gopinath je izjavila kako inflacija u SAD još nije zabilježila zaokret, te da je prerano da Fed proglaši pobjedu u borbi protiv rasta cijena, pozivajući Fed da nastavi sa povećanjem referentne kamatne stope i u ovoj godini. Takođe, Gopinath je istakla kako je važno da Fed zadrži restriktivnu monetarnu politiku sve dok ne bude evidentan trajan pad inflacije.

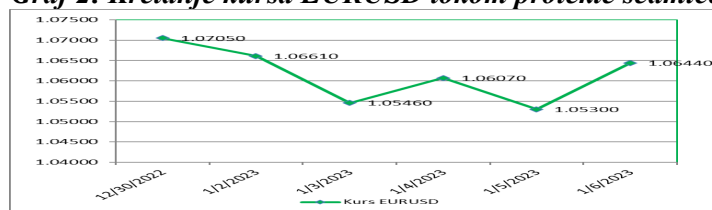
Američki regulatori su upozorili da banke treba da budu svjesne ključnih rizika koji su povezani sa kriptovalutama, uključujući pravne nesigurnosti i netačne ili obmanjujuće objave kompanija za digitalnu imovinu. Takođe su izrazili zabrinutost za bezbjednost i stabilnost u vezi s poslovnim modelima banaka koji imaju veću izloženost kripto sektoru ili onih koje su visoko koncentrisane na aktivnosti vezane za kriptovalute.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u milijard. USD)	NOV	-63,0	-61,5	-77,8
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	30. dec	-	-10,3%	-3,2%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	31. dec	225.000	204.000	223.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	24. dec	1.728.000	1.694.000	1.718.000
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	DEC	46,2	46,2	47,7
6.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	DEC	44,4	44,7	46,2
7.	Kompozitni PMI indeks (final.)	DEC	-	45,0	46,4
8.	Stopa nezaposlenosti	DEC	3,7%	3,5%	3,6%
9.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	DEC	205.000	223.000	256.000
10.	Promjena zaposlenih privatni sektor	DEC	188.000	220.000	202.000
11.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	DEC	9.000	8.000	8.000
12.	Fabričke porudžbine	NOV	-1,0%	-1,8%	0,4%
13.	Porudžbine trajnih dobara F	NOV	-2,1%	-2,1%	0,7%
14.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	NOV	-0,4%	0,2%	-0,2%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio pad sa nivoa od 1,0705 na nivo od 1,0644.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Premijer Sunak se obavezao da smanji javni dug Velike Britanije i da smanji inflaciju, te je postavio prioritete za narednu godinu i nagovijestio da bi Vlada možda mogla zauzeti blaži stav prema radnicima koji štrajkuju. Sunak je izjavio da je potrebno imati više vizije i uvjerenja da se stvari rade bolje i drugačije. Prema njegovom mišljenju, potrebno je da se promijeni način na koji zemlja trenutno funkcioniše. U tom kontekstu, Sunak je istakao da ukoliko se radi naporno i po pravilima, nagrada treba da uslijedi, te će u narednom periodu čim se ukaže prilika Vlada smanjiti teret duga za zaposlene.

Anketa koju su sproveli Citi i YouGov pokazuje da su očekivanja javnosti Velike Britanije o budućoj inflaciji smanjena prošlog mjeseca, pokazujući manji rizik da se nedavna četrdesetjednogodišnja visoka inflacija učvrsti. Prosječna inflatorna očekivanja za inflaciju u narednih deset godina su smanjena na 3,6% u decembru sa novembarskih 3,9%, dok su inflatorna očekivanja za narednih 12 mjeseci smanjena na 5,7% u decembru sa novembarskih 6,1%. Vrhunac inflatornih očekivanja za narednih 12 mjeseci zabilježen je u augustu kada su iznosila 10,3%.

Tržište nekretnina u Velikoj Britaniji je tokom novembra drastično usporilo, te je odobreno svega 46.075 hipotekarnih kredita, dok je u oktobru ovaj broj iznosio 57.875. Podatak o odobrenim kreditima je najniži od juna 2020. godine kada je tržište bilo u problemu zbog pandemije Covid19.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	NOV	1,0	1,5	0,7
2.	Odobreni hipotekarni krediti	NOV	53.000	46.100	57.900
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	NOV	-	2,5%	4,8%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	DEC	44,7	45,3	46,5
5.	PMI indeks uslužnog sektora F	DEC	50,0	49,9	48,8
6.	PMI kompozitni indeks F	DEC	49,0	49,0	48,2
7.	PMI indeks građevinskog sektora	DEC	-	48,8	50,4

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,88534 na nivo od 0,88022. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2083 na nivo od 1,2093.

JAPAN

BoJ je početkom prošle sedmice najavila neplaniranu kupovinu obveznica bez presedana, jer se bori protiv špekulacija da će ubrzo ukinuti prilagodljivu monetarnu politiku. Kombinacija dodatnih kupovina sa fiksnom stopom i fiksnim iznosima povećana je ovog mjeseca na oko 17 biliona JPY (128 milijardi USD), čime je zabilježen mjesečni rekord, objavio je Bloomberg. Dok su kreatori monetarne politike izjavili da je taj potez pokrenut kako bi se poboljšalo funkcionisanje tržišta, trgovci su to protumačili kao korak ka završetku politike kontrole krive prinosa dok se pripremaju da potencijalno definišu strategiju za 2023. godinu.

Prema mišljenju ekonomskih analitičara podaci su pokazatelj nedavnih naznaka da će privredni oporavak Japana pomoći inflaciji da ostane oko ciljanog nivoa od 2%. Premijer Japana Kishida je izjavio kako će komunikacija sa tržištima biti sastavni dio svih budućih razmatranja vezanih za eventualne promjene monetarne politike. U međuvremenu, japanski mediji su izvijestili da BoJ razmatra povećanje inflatornih izgleda na sastanku sredinom ovog mjeseca.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni	
				period	
1.	Monetarna baza (G/G)	DEC	-6,0%	-6,1%	-6,4%
2.	Povjerenje potrošača	DEC	28,3	30,3	28,6
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	DEC	48,8	48,9	49,0
4.	PMI indeks uslužnog sektor F	DEC	51,7	51,1	50,3
5.	PMI kompozitni indeks F	DEC	50,0	49,7	48,9

JPY je tokom protekle sedmice blago deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 140,41 na nivo od 140,58. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio rast sa nivoa 131,12 na nivo od 132,08.

NAFTA I ZLATO

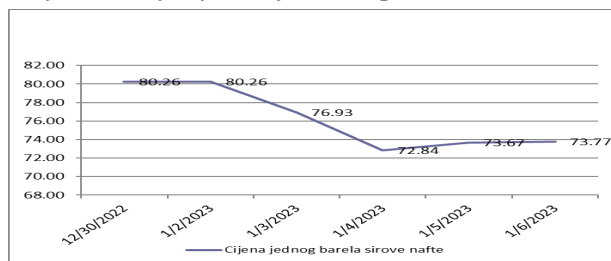
Na otvaranju njujorške berze u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,26 USD (EUR 74,97).

Cijena nafte u utorak je smanjena pod uticajem pritisaka koji su uslijedili nakon aprecijacije USD, dok je šire povjerenje na tržištu prilično pesimistično zbog sumornih ekonomskih očekivanja. Fjučersi na američki prirodni plin nakratko su pali ispod 4 USD, a smanjena je i vrijednost evropskog benčmarka za plin jer je početak zime topliji od očekivanog, čime su strahovi zbog krize ublaženi. Evropske zalihe plina i dalje imaju trend rasta, a zalihe se sada nalaze na 83% kapaciteta i bilježe svega 2% sezonskog pada. Tokom trgovanja u srijedu cijena nafte je oštro smanjena u odnosu na dan ranije, te je zabilježen dnevni pad cijene veći od 5%. Na pad cijene nafte uticaj su imale zabrinutosti oko slabije tražnje zbog generalnog stanja u globalnoj ekonomiji. Istraživanje Reutersa je pokazalo da je proizvodnja nafte zemalja članica OPEC-a tokom decembra povećana za 29 miliona barela dnevno, uprkos sporazumu OPEC+ da se smanji ciljani obim proizvodnje kako bi se pružila podrška tržištu.

Cijena nafte je do kraja sedmice blago korigovana naviše, nakon što je dva dana ranije zabilježila značajan dnevni pad od preko 5%. Rast cijene rezultat je zatvaranja naftovoda u SAD, iako je zabrinutost za ekonomiju ograničila značajniji rast nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,77 USD (EUR 69,31). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 8,09%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na osnovu njih.

Na otvaranju londonske berze metala u utorak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.824,02 USD (EUR 1.703,90).

Od početka ove godine cijena zlata je nastavila da se povećava, te se približava nivou od 1.850 USD po unci, odnosno najvećem nivou u posljednjih šest mjeseci pod uticajem sve izraženijih špekulacija da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa, kao i usljed iščekivanja objave zapisnika sa posljednje sjednice FOMC-a. Iako je tokom 2022. godine cijena zlata blago smanjena u odnosu na 2021. godinu, očekuje se da će u ovoj godini cijena ovog plemenitog metala imati više koristi od sporijeg tempa povećanja kamatnih stopa, dok nedavni podaci sugeriraju da je inflacija u SAD vjerovatno dostigla vrhunac.

Cijena zlata je u srijedu nastavila da bilježi rast, te je probijena psihološka granica od 1.850 USD po unci. Ujedno, cijena je dostigla najviši nivo od sredine juna, uglavnom pod uticajem slabijeg USD.

Nakon toga, u četvrtak cijena zlata je privremeno smanjena, nakon što je tokom trgovanja dostignut najviši nivo cijene u posljednjih sedam mjeseci. Također, aprecijacija USD je dala podsticaj padu cijene zlata. Rast cijene je ponovo zabilježen na kraju sedmice kada je probijen nivo od 1.860 USD, kada je USD ponovo deprecirao u odnosu na EUR.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.865,69 USD (EUR 1.752,81). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena zlata je povećana za 2,28%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

